

Bin Yıllık Türk Yurdu Antalya Kaleiçi'nin Son Yıllarda Turizmle Birlikte Oluşan Sosyo-Kültürel Değişimi

Fatih USLU (*)

Öz: Sosyolojinin temel kurumları olan aile, ekonomi, eğitim, din, siyaset ve boş zaman değerlendirme kurumları göz önüne alınarak oluşturulan sorular ve mülakat yönteminin kullanıldığı bu çalışma ile Kaleiçi'nin derinlemesine incelenmesi amaçlanmıştır. Antalya Kaleiçi, Turizm açısından ülkemizin ilk ev pansiyonculuğunun yapıldığı mekânlardan olmasının yanı sıra toplumumuzun farklı gruplarının ve farklı kültürel kimliklerin birlikte iç içe yaşayabilme refleksinin gösterildiği önemli kültür havzalarından biridir. Sosyolojik bir akvaryum hüviyetinin yanında çok önemli tarihi bir yer olan Kaleiçi, tarih boyunca birçok medeniyete ev sahipliği yapmıştır. Helenistik, Roma ve Bizans dönemlerinin izlerini taşıyan bu tarihi mekân; Anadolu Selçuklu Sultanı Alaaddin Keyhüsrev'in 1207 yılında Antalya'yı fethetmesi ile Türklerin egemenliğine geçmiş ve Selçuklulardan sonra Osmanlı İmparatorluğu ile devam eden Türk egemenliğinde kalmıştır. Türkiye Cumhuriyeti kurulduktan sonra bir liman kenti olarak Kaleiçi üzerinden mauna ve gemiler aracılığıyla küçük ölçekte de olsa ihracattın da gerçekleştirildiği bu tarihi, sosyolojik ve mimari yapısıyla etrafı surlarla çevrili antik şehir, Mustafa Kemal Atatürk'ün Antalya'yı ziyaretlerinde de önemli bir yere sahiptir.

Anahtar Kelimeler: Antalya, Kaleiçi, Turizm, Kurumlar Sosyoloji, Değişim.

The Socio-Cultural Change Which Antalya Old Town, a Turkish Homeland for a Thousand Years, has undergone in Recent Years as a Result of Tourism

Abstract: The purpose of this study, in which the interview method was used involving questions that were formed taking into consideration fundamental institutions of Sociology, namely family, economy, education, religion, politics and free time management, was to investigate Kaleiçi in depth. Old Town, which, besides presenting an example of a sociological aquarium, is also a very important historical site, has been home to numerous civilizations throughout history. Bearing traces of Hellenistic, Roman and Byzantine periods, this historical place came under Turkish rule when Alaaddin Keyhüsrev, sultan of Anatolian Selcuk State, conquered Antalya in 1207 and continued to remain under Turkish sovereignty during the Ottoman Era after the Anatolian Selcuks. With the foundation of the Turkish Republic, this walled ancient city of historical, social and architectural significance served as a port city where small-scale exportation took place via ships and barges, also occupied a significant place in Mustafa Kemal Atatürk's visits to Antalya.

Keywords: Antalya, Old Town, Tourism, Sociology of Institutions, Change

Makale Geliş Tarihi: 11.03.2018

Makale Kabul Tarihi: 25.03.2018

*) Dr.Öğr.Üyesi, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Sosyal Hizmetler ve Danışmanlık Bölümü (eposta: fatihuslu@akdeniz.edu.tr)

I. Giriş

Sosyolojik bir akvaryum hüviyetinin yanında çok önemli tarihi bir yer olan Kaleiçi, tarih boyunca birçok medeniyete ev sahipliği yapmıştır. Helenistik, Roma ve Bizans dönemlerinin izlerini taşıyan bu tarihi mekân; Anadolu Selçuklu Sultanı Alaaaddin Keyhüsrev'in 1207 yılında Antalya'yı fethetmesi ile Türklerin egemenliğine geçmiş ve Selçuklulardan sonra Osmanlı İmparatorluğu ile devam eden Türk egemenliğinde kalmıştır. Türkiye Cumhuriyeti kurulduktan sonra bir liman kenti olarak Kaleiçi üzerinden mauna ve gemiler aracılığıyla küçük ölçekte de olsa ihracattın da gerçekleştirildiği bu tarihi, sosyolojik ve mimari yapısıyla etrafı surlarla çevrili antik şehir, Mustafa Kemal Atatürk'ün Antalya'yı ziyaretlerinde de önemli bir yere sahiptir. Altmışlı yıllardan önceki dönemlere hatta yetmişlere kadar uzanan dönemde çocukların sokaklarda sapanla kuş avladığı, kadın, erkek ve çocukların uzun yaz günlerini plajlarda geçirdiği, yaş sebze ve meyvenin yetiştirildiği, balıkçılığın yapıldığı, kapıların yaz kış açık olup komşuluk ilişkilerinin geçişken ve samimi olduğu bu antik kültür havuzu konumundaydı. Bugün ise Antalya'nın merkez ilçelerinden Muratpaşa'nın kalbi konumunda olan Kaleiçi, altmışlı yıllara gelinceye kadar farklı bir görünüm sergilerken Antalya'daki ilk turizm faaliyetleri ile birlikte çehresi günden güne değişmiş ve bu günkü görünümünü almıştır. Bugünlerde çok az yerleşik halkın yaşadığı ve geçim kaynağı olarak tamamen turizm odaklı bir konumda olan Kaleiçi; Tarih, Sanat tarihi, Sosyoloji, Mimarlık başta olmak üzere birçok disiplin için bir çalışma alanı olmaya devam etmektedir. Misafir turist ile başlayan ev pansiyonculuğu ile devam eden ve bugün pansiyon & otel işletmeciliği ve cafe& bar işletmeciliği temelinde ikiye bölünen Kaleiçi, turizmin geldiği ilk yıllardaki güvenlik, restorasyon ve kötü görüntü başta olmak üzere birçok sorunu büyük ölçüde geride bırakmış fakat gürültü kirliliği, gecenin ilerleyen saatlerinde oluşan küçük ölçekli güvenlik sorunları, araç trafiğine açık olup olmama durumu gibi bazı sorunları devam etse de eski dönemlere nispeten daha güvenli ve şirin bir gözüme bürünmüş, bu güzel görüntü oluştuğça da şehrin kalbi konumundaki antik şehre yerel yönetimler de ilgisiz kalamamıştır.

II. Kaleiçi'nin İlk Sakinleri

Bir Rus seyyah Antalya Kaleiçi'nden şu şekilde söz etmektedir; Kaleiçi, Antalya'nın eski kentidir. Bu, hiçbirine diğerine benzemeyen, sokakların ve minyatür karelerin sonsuz bir iç içe geçmiş halidir. Parlaklığıyla "ele geçirilen her şeyi" saran çalkantılı renklerin ve çiçeklerin bir denizidir. Bunlar eski ahşap kapılar, balkonlar, pencereler ve panjurlar. Bunlar rahat restoranlar ve تنها avlular. Bunlar, her zevke uygun önemsiz şeyler satın alabileceğiniz veya normal miktatsızlar ve eşarplar yerine el yapımı eşyalarla kendinizi şımartabilecek hatıra eşyalar. Bu minare ve halılar, romantizm ve bir gülümseme, eski liman ve gün batımı, uzun boylu ve güçlü dağlar bir avuç dayanmaktadır plaj, bu kayalık plaj ve Akdeniz'in nazik fısıltısı.

Şiir gibi anlatılan Kaleiçi burada yaşayan insanlarla da özdeşleşmiş buraya has inşalar ortaya çıkmıştır. Antalya Kaleiçi tarih boyunca birçok medeniyete ev sahipliği yapmış ve o milletlerden kendisine pek çok şey katmış önemli yerleşim yerlerinden birisidir. Bunu kale içinde yaşayanların insanların kökenlerinden de görebilmekteyiz. Kaleiçi eski

dönemlerden bu yana kozmopolit bir yapıda varlığını sürdürmüş insanların farklı inançlardan da olsa uyum içinde yaşayabildiği bir mekân olmuştur. Burada yaşayan insanlar mübadele sonrası Türkiye ye gelen ve Atatürk'ün emri ile Kaleiçi'ne yerleştirilen insanlardan oluşmaktadır bunu burada yaşanan insanların sözlerinden anlamaktayız. Mübadele sonrası buraya gelen aileler de buralara yerleşirken yakın akrabalar aynı evlere yerleşmişler evler büyük olduğu için iki aile kolaylıkla yerleşebilmişler böylece aileler hem buraya geldiklerinde uyum sorunu yaşamamışlar hem de ekonomik olarak birbirlerini desteklemişlerdir. Kaleiçi'nde aileler genellikle geniş aile olarak yaşamış bütün ebeveynler bir evde kalmış hatta iki kardeş aynı binayı paylaşarak yaşamışlardır.

Rodos'tan Kıbrıs'tan millet geldi buraya Atatürk istediğiniz eve girin dedi herkes bulduğu eve yerleşti mesela benim babam Kıbrıs'tan geldi geliyor buraya iki kardeş bir evin yarısını biri yarısını biri alıyor yerleşiyor yani iskan öyle oldu (Cemal Y.,88, E).

Rodos, Kıbrıs ve Yunanistan'dan mübadele ile gelen halk boşalan Kaleiçi'ne yerleştirilerek bölgenin boş kalması önlenmiş olup bölgenin daha fazla harap olması engellenmiştir. Fakat daha sonraları bu bölgedeki halktan farklı mahallelere yerleşenler olmuştur. Örneğin Girtililerin birçoğu günümüzde şarampol mahallesinde oturmaktadır. Kaleiçi'ne "Yeni Kapı" da denirdi. Eskiden burada Çingeneler, Romanlar, Kıbrıslılar, Rodoslular vardı (M. S.,67, K, Ev hanımı).

Kaleiçi tarih boyunca birçok insana ev sahipliği yapmıştır bu insanlar pek çok farklı yerden gelip yerleşmiş adeta insanlara farklılıklarına rağmen beraber yaşaya bilmeyi aynı acılara üzülme yi sevinçlerine ortak olabilmeyi insanlara göstermişlerdir.

Mübadele zamanında Atatürk'ün Yunanistan'dan gelen göçmenlere hediye ettiği yerler bunların çok varisleri var. 8 10 20 30 40 varisleri olanlar var onun için varislerden tek tek imza toplanması falan gerekiyor onlarında çoğu yaşanmıyor ben bu mahallede doğdum büyüdüm bir binada 3- 4 aile oturan olurdu. Bunların varisleri var şimdi buradaki büyük konakların hepsi öyledir virane olanlarda varisleri bulunamadığı içindir (L. M., 25, E, Güvenlik).

Mübadele ile bu bölgeye yerleşen aileler kalabalık bir şekilde iki üç aile bir evde yaşamış ve bundan dolayı bu evlerin varisleri çok fazla olmuş bundan dolayı ise bu gün bu evlerde yapılmak istenen restorasyon çalışması yapılamamaktadır. Evlerde yaşayanların varislerine ulaşılmakta güçlük çekilmekte ve restorasyon işleri yapılamamaktadır. Çünkü restorasyonun yapılabilmesi için bütün varislerden imza alınması gerekmekte restorasyonun onaylanması gerekmektedir. Çalışma yapılamayan evlerde yavaş yavaş harabeye dönmektedir Bu yüzden Kaleiçi'nde ekonomiye veya turizme faydası olmadan iyice yıkılmayı beklemektedirler.

90lara kadar aileler oturuyordu Kaleiçi'nde bizde burada oturuyorduk. Her tarafta aileler vardı daha sonra ev pansiyonculuğuna geçildi burada daha sonra belli bir dönem boş kaldı burası (L. M., 25, E, Güvenlik).

Kaleiçi zamanla dramatik değişikliklere uğramış ve bu değişikliklerin sonunda günümüz deki görüntüsünü almıştır. Kaleiçi mübadele sonrası ailelerin buraya

yerleşmesiyle faal bir hale gelmiş balıkçılık ticaret tarım gibi faaliyetlerle bölge canlanmış fakat daha sonraki dönemlerde Kaleiçi belirli bir müddet bazı kısımları boş kalmış buralar it kopuk diye tabir edilen insanların mekânı olmuş bu yüzden dolayı da Antalya'nın yerlisi bile buraya gelmekten korkar olmuş fakat daha sonraları burada yapılan revizyonlar sayesinde insanların rahatlıkla gelip gezebileceği yerler haline gelmiştir.

Kaleiçi'ne gelip yerleşen ilk romanlar topladıkları tenekeleri kesip levha haline getirerek onlardan ev yapmışlar ve oralarda barınmışlardır. Kaleiçi'nde denize doğru hep çingene idi ne yapsın herifler teneke topluyorlar açıyorlar ev yapıyorlar orda yatıyorlar (C. Y., 88, E, Emekli).

Bu bölgede yaşayan romanlar kendiişleriyle uğraşmış bölgede yaşayan inşalarla iyi geçinmişler aralarında hiç husumet olmamıştır. Burada yaşayan diğer insanlarda onlardan rahatsız olmamış bilakis o inşalarla yaşamaktan keyif almışlardır. Romanlar mahalle aralarında enstrüman çalarak inşaları eğlendirmişler böylece Kaleiçi'nde ahenkle yaşamışlardır. Kaleiçi'ndeki Romanların hepsi çok iyi insanlardır (Y. A., 71, E, İşletmeci).

Bu bölge mübadeleden sonra bazı evler boş kalmış bu evlere romanlar yerleşmiş ve bu yerleşen romanlara bölgede Yenikapı çingenesi denmiştir bunlar uzun süre bölgedeki meyhaneleri ve çay bahçelerini işletmişlerdir. *İtalyanlar Antalya'yı işgal ettikleri dönemde kale içindeki evleri gasp etmişler eve yerleşmişler evin giriş kısmındaki askılara İtalyanların giymiş olduğu fötr şapkaları asarlanmış ev sahipleri şapkayı görünce evlere girmezmiş (T. S., 22, E, Biletçi). İşgal döneminde bile burada aileler yaşamış fakat İtalyanlar bazı evleri gasp etmek suretiyle bu evlerde kalmışlardır evlerde İtalyanların olduğunu İtalyanların giydiği büyük fötr şapkaları evin girişine asmalarından anırlarmış ve evlerden uzak dururlarmış.*

Kaleiçi'nden 1923'te Atatürk zamanında buradan Yunanlar İtalyanlar gidince oradaki Türkler de tedirgin edildi. 1923 ve 1926 arasında Kıbrıs'tan Yunan'dan Girit'ten Türkler rahatsız olup buraya geldiler. Atatürk'te gelenleri buraya yerleştirmiş. Her birine birer ev vermiş. Burada Kesriye dediğimiz Selanik göçmenleri var. Bulgaristan'dan da çok gelen olmuş. Yani burası çok kozmopolit bir yer (H. C. O., 65, E, Emekli).

Burada yaşayan aileler Girit, Kıbrıs ve Yunanistan'dan gelmişlerdir. İtalyanların işgal ettikleri adalarda yaşarlarken İtalyanların çekilmesiyle bölgede yaşayan Yunanlar, Türkleri baskı altına almış, insanlarda göç etmek zorunda kalmışlardır. Mustafa Kemal Atatürk de bu göç edip gelen insanları Kaleiçi'ne yerleştirmiştir. Bu göçmenlerden Selanikliler 'kesreliler' ismi ile anılmaktadır. Atatürk buradan Rumları kovalamış bizi getirmiş. Bu evler Rumlardan kalma. Gemiyle gelmişler. Selanikliler, Kesreliler, Giritliler aynı gemide gelmişler buraya (A. H., 79, K, Ev hanımı).

Mübadele ile birlikte burada yaşayan Rumlar; Girit, Kıbrıs ve Rodos'a göç etmişlerdir. O bölgede yaşayan Türklerde buraya göç ettirilmiştir. Buradan da Girit'e Rodos'a Kıbrıs'a çok giden olurdu zaten oranın halkıydı bunlar yani oradan geldiler(C.

Y., 88, E). Kaleiçi'nde yaşayanlar belli zamanlarda akrabalarının olduğu Girit Rodos ve Kıbrıs'a ziyarete de gitmektedirler oradaki akrabalarıyla bağlarını koparmamaktadırlar.

III. Kaleiçili Olmak

Kaleiçi, tarihi dokusu ile eğlence mekânları ile esnafları ile coğrafi konumu ile her zaman ilgi çeken önemli bir yerleşim yeridir. Eskiden Kaleiçi yerlileri diye bir tabir var iken günümüzde bu çok da mümkün değildir. Yerlilerin çoğu yaşamını kaybetmiş, geride kalan çocukları ise bu güzel mirasa genelde sahip çıkamamıştır. *Eskiden birçok etnik yapının bir arada bulunduğu bir yerleşim yeridir Kaleiçi. Özellikle bu bölgede meşhur olan romanların tarihi çok daha eskilere dayanmaktadır. Bunu burada yaşayan insanlardan öğrenmekteyiz. Yabancı Türk her milletten insan var artık. Burada Çingeneler de yaşar. Ama bu Çingeneler kültürlü eğitilmiş ve zengindir. Gayet de saygı değer insanlardır. Buraya Çingenelerin gelmesi çok eskilere dayanıyor. Korsanlar zamanında buraya gelirlermiş İspanyol Çingenelerde bu korsanların kölesiymiş. Korsanlar buradan gidince İspanyol Çingeneler de burada kalmış* (A. C. K., 64, E, Elektronikçi).

Kaleiçi'nin yerlileri bölgede pansiyonculuk kafeterya barların çoğalmasıyla birlikte burayı terk etmişler ve buradaki yerlerini ya satmışlar veya da ticaret haneye döndürmüşlerdir. Günümüz Kaleiçi evlerinin çoğunluğunu yabancılar almış olup Almanlar, Finlandiyalılar ve Norveçlilerden oluşturmaktadır.

Mal sahiplerinin yüzde doksan beşi burada değil. Çoğu sattı gitti. Çoğu kiraya verdi malını .Sahipleri belli olmayan yerler de var (K. Ş., 45, E, Şef Garson).

Kaleiçi'nde yaşayan romanlar Kaleiçi'nin yat limanına bakan kısmında yaşamaktadırlar. Fakat günümüzde yaşayan roman yok denecek kadar azdır. Bunu görüşme yaptığımız kişilerden öğrenmekteyiz.

Yat limanına bakan taraflar hep Roman doluydu (S. H. M., 51, E, Antikacı).

Kaleiçi'ndeki yapıların birçoğu miras anlaşmazlıklarının kurbanı olmuş yıkılmak üzeredir. Sağlam binalarda yatırımcılar tarafından alınmış ve buralar butik otellere dönüştürülmüş ve binaların altıda kafelere meyhanelere dönüştürülmüştür. Bu yüzden burada yaşayan aileler burayı terk etmiş başka bölgelere yerleşmişlerdir, Buradan taşınan ailelerin bazılarında burada açılan meyhane ve barların kendilerini rahatsız ettiğini belirtmişlerdir. Gecenin bazı saatlerinde sarhoş olan insanlar buradaki evlere zarar vermektedirler.

Birçok yapı şuan yıkılmak üzeredir. Zaten buradaki mülk sahiplerinin çoğu yatırım amaçlı almış. Belediye 52 tane apartman tespit etti bunların kamulaşacağını bildirdi fakat sonradan sayı 19'a düştü. Ne olacak artık bilmiyorum. Bu konuyla ilgili çalışmalar devam ediyor. Burası Antalya'nın çekirdek merkezidir. Şöyle bir şey var. Yaşlılar ölüyor. Çocuklar da mirasta genelde anlaşamıyorlar. Böylelikle mirası ya elden çıkarıyorlar ya da öylece heder olup gidiyor. Olay bundan ibaret (E. G., 45, E, Muhtar).

Kaleiçi eskiden ailelerin din, mezhep, ırk ayrımı olmadan huzur içinde yaşadıkları komşuluk ilişkilerinin iyi olduğu bir mahalle idi. Evlerin kapısı kapatılmaz, kapılar kilitlenmezdi. Daha sonraları turizmin başlaması ve insanların bu bölgeye gelmeye başlamasıyla birlikte burada yaşayan aileler evlerini pansiyonlara çevirmiş ve burası yavaş yavaş ticarethanelerle dolmaya başlamıştır.

Rodoslular, Kıbrıslılar, Romenler varmış. O yıllar daha güzelmiş. Sokaklarda şarkılar çalarmış. Hırsızlık yokmuş. Kimse kapı pencere kapatmamış. Enteresan olaylarda olurmuş. Adam sarhoştur kapı pencere açıktır. Gece bahçeden girer, sabah olunca ben senin evini bekledim diyerek bir şişe şarabını alır gidermiş. Kimse de itiraz etmemiş. Büyüklerimiz anlatırdı.

Yerlilerin %80'i terk etti. Kaleiçi'nde çoğu binanın sahibi yabancıdır. Örneğin bizim bulunduğumuz mahallenin %40'ı Norveçli. Sahipleri yılın üç ayı burada yaşıyor. Diğer aylarda da amcamın oğlu, teyzemin kızı diyerek ülkesinden kiraya veriyor. Aracılar sayesinde aylığı ortalama 1500£'ya kiraya veriliyor (B. Ö., 48, E, İşletmeci).

Şu anda Kaleiçi'nde toptasan 70-80 tane bir aile kalmıştır. Aile ortamı Kaleiçi'nde bitti. Artık tamamen turizme odaklı olduğu için burası aileler terk ediyor satıyor Kaleiçi'nden ayrılıyorlar. Dolayısıyla burada insanlar da azalıyor. Çünkü turizme odaklı olduğu için genellikle turizme hizmet eden tesisler eğlence merkezleri kuruluyor (H. C. O., 65, E, Emekli).

Kaleiçi'nin liman kısmında kale kalıntısı bulunmaktaydı. Evler iki kapılı olup komşular rahatlıkla girip çıkabiliyordu. Türklerin misafirperverliğini, yardımseverliği görmek için bunlar yeterlidir. Burada bulunan evler iki katlı olup çok nadir üç katlı evlerle karşılaşılıyordu.

Denizin içinde kale vardı. Şu anki mevcut yer kordon. Evden eve geçilir, isteyen herkes komşusunun mutfağında canı ne çektiyse yiyebilirdi. Evler hep iki katlıydı. En yüksek ev, hamamın karşısında üç katlı "Ak"ların evi vardı (A. V.,80, E, Emekli).

Kaleiçi'nin zamanla bar meyhane dolması burada yaşayan ailelerin buradan uzaklaşmasına neden olmuş ve ailelerde buradaki mülklerini ya kiraya vermiş veyahut da satmışlardır. Ailelerin buradan uzaklaşma nedenlerinde biride burada yaşanan olumsuzluklardır. Geceleri sarhoş olan insanlar Kaleiçi mahalle sakinlerini rahatsız etmekte mahalleli çareyi başka bölgelere taşınmakta bulmuştur.

Kaleiçi bar işine çalgı çengiye döndü. Eski insanlar kalmadı artık. Eski yerleşim aile hayatı yok artık. Kaleiçi hep kiralanmış yer oldu. Muhabbet oluyor meyhane olayı var (R. K., 55, E , Balıkçı).

Kale içinde hep eskiye bir özlem var insanlar evlerinin bahçesinde yetiştirdiklerini, limanda tutup geldikleri balıkları yemeyi, evlerinin önündeki ağaçlardan meyveleri toplayıp yemeyi özlemiş eski dostlukları muhabbetleri özlemişlerdir. Herkes komşularıyla haşır neşir olmayı daracık sokaklarda çay içip sohbet etmeyi özlemişlerdir. Günümüzde Kaleiçi'nde her yer dükkân olduğu için oturulabilecek yerlerde azalmıştır.

Ticari bir bölge oldu burası. Buralarda yaşayan çok insan kalmadı. Evi olanlar genellikle vermişler otel yapılmış dükkân yapılmış. Bunlar daha çok daha fazla para

getiren şeyler olduğu için çok yaşayan halkı bulabileceğinizi zannetmiyorum (E. N., 53, K, İşletmeci).

Artık Kaleiçi eski Antalyaluların bulunduğu bir yer olmaktan çıkmış farklı yörelerden gelen insanların bulunduğu kozmopolit bir yapıya bürünmüştür. Eski Antalyalılar kalmadı. On aile kaldık eskilerden. Bütün Üniversite öğrencileri gece buradalar. Gürültü kirliliği çok fazla var (A. V., 80, E, Emekli).

Şu an Kaleiçi'nde eski ailelerden yaşayan sayısı çok azdır. Aileler Antalya'da okuyan öğrencilerin de Kaleiçi'ne gelip gece gürültü yaptıklarından şikâyetçidir. Buradaki işletmelerin çoğu da barlardan oluşmaktadır. Bu yüzden burada yaşayan insanlar bundan sıkılmışlardır. Bar kültürü olsa iyi de o da yok. Genellikle geçici ruhsatlı yerler vs. sıkıntı büyük yani (A. V., 80, E, Emekli).

Buranın yerlileri buradaki kirlilikten ve gayrı ahlaki hal ve hareketlerden çok rahatsız durumdadır gençlerin ellerinde içki şişesiyle mahalle aralarında gezmesi ve alkolün etkisiyle yaptıkları gayrı nizami hareketler Kaleiçi halkının mustarip olduğu konulardandır. Kaleiçi'nin trafiğe kapatılması da buradaki halkı zora sokmuş buradaki işletmelerde sıkıntı yaşamaktadırlar. Buranın güvenlik konusunda bazı zafiyetlerinin olması bir takım sıkıntılara yol açmıştır örneğin gece yağmur giderlerinin mazgalları çalınmış rögar kapakları çalınmış halk bu tür konularda tedirgin olmaktadır.

Her tarafta kirlilik var. Turiste geçecek yer yok. Elleri şişeli gençler. Öpüşenler, sevişenler. Cuma ve hafta sonu geceleri berbat bir durum var. Eskiden güvenlikler vardı, biraz faydalıydı, şimdi o da yok. Trafiğe geçit yok. Turist niye gelsin, pisliğe mi gelsin! (A. V., 80, E, Emekli).

Önceleri mahalleler arası çekişmeler hâkimdi. Bunlardan biride kabadayılar arasındaki çekişmelerdir. Yine bu yıllarda Yenikapılı olmak jargonu vardı ancak günümüzde bu tip şeyler pek kalmadı diyebiliriz. Antalya'da Yenikapılı olmak jargonu vardır. Kabadayılığın sembolüdür. Şarapollülerle Yenikapılılar arasında kabadayılık anlamında büyük bir rekabet vardı (İ. Y., 41, E, Esnaf).

Kaleiçi'nde yaşayan romanların Kaleiçiliyim değil direk Yenikapılıym demesi kendi mahallelerini benimsediklerini gösterir. 1980 öncesi Yenikapı Romanların mahallesiydi. Bunlar alevi değil, romandır. Yenikapılıdır onlar. Yenikapılıym derler Kaleiçiliyim demezler (A. F., 42, E, Esnaf).

1980 öncesi Yenikapı; Romanların mahallesiydi. Onlar alevi değillerdir, onlar Romanlardır. Onlar kendilerini Yenikapılı olarak görürler. Kaleiçiliyim demezler. Yenikapılıym derler. Onların bu söylemleri Antalya Alanyalıların nerelisin? Sorusuna Antalyalıym değil de direk Alanyalıym demeleri gibidir. Benim babam Mübadele Selanik Muhaciri. Biz burada doğduk. Babamın çoğu malı Selanik'te yer alıyordu. Babam Girtililer ile beraber gemilerle geldi. Atatürk zamanında, Selanik'ten gelenlere istediğinizi alın demiş bizimkiler az aldığı için biz fakiriz millet hep zengin. Babam göçmen değil (A. A. H., 70, K, İşletmeci). Burada yaşayan insanların bir kısmı da mübadele döneminde Selanik'ten gelen Türklerdir. Mübadele sırasında Selanik'te bulunan mallarının tamamını getiremedikleri için burada fakir bir şekilde hayatlarını sürdürmüşlerdir.

1984-1989 beş yıl Kaleiçi'nde kaldım. Özal döneminde Selçuk Mahallesi'ndeydim. Yerler ve zemin o yıllarda topraktı. 1984 yılında Kaleiçi hep aileydi (İ. A., 55, E, Esnaf).

1980'li yıllarda Kaleiçi'nde hep aileler otururdu o denemin şartlarında buradaki sokaklarda kaldırım vesaire yoktu toprak yollar mahalleleri birbirine bağlardı. Kaleiçi'nde en önemli sorun varisler ile ilgili işlem yapmakta zorlanılıyor. (İ. A., 55, E, Esnaf). Kaleiçi'ndeki varis sıkıntısı burada yapılacak olan her türlü faaliyeti engellemektedir. Yapıların restorasyonu olsun binaların alım satım işlemleri olsun her konuda sıkıntı çıkıyor.

Kaleiçi'ne "Yeni Kapı" da denirdi (M. S., 67, İşletmeci). Kaleiçi'ne yerel halk arasında "Yeni kapı" ismi de vermişlerdir. Burada yaşayan insanlara da yeni kapılı denmiştir.

Burada yaşayan göçmenler her türlü alışverişini burada bulunan bakkaldan yaparlardı. Halk birbirlerini desteklerdi. O dönemde insanların başka alışveriş yapabileceği mekânlar da fazla olmadığı için insanlar buraya gelir, buradan alışveriş yaparlardı. Göçmen Romanlar her öğün(sabah, öğle ve akşam) bakkala gelir ve az yiyecekleri kadar erzak alırlardı (M. S., 67, İşletmeci).

Kaleiçi tarih boyunca farklı milletlerden insanları bir araya getirmiş farklı dinden ve mezhepten insanların yaşadığı ve kaynaştığı bir mekân olarak Antalya'nın tarihinin en önemli parçasıdır. Bu yüzden burada yapılan veya yapılmayan her türlü çalışma insanların dikkatinden kaçmamaktadır. Kaleiçi yapılan çalışmalar ve düzenlemeler sonucunda turizmin Oscar'ı kabul edilen Altın Elmayı kazanmıştır. *Türk turizmi için büyük bir tanıtım imkânı olmuştur. Pislikler temizlenmeli, metruklere bakılmalı, içki, kumar, midyeciler, Suriyeliler vb. sokak müzikleri yapılıyor. Turistler burada sakinlik istiyor. Ancak artık Kaleiçi zıtlıklar mekânı oldu. Kaleiçi'nde bir tarafta barlar, yanı başında okul, bir tarafta meyhaneler yanı başında cami yanı burası için zıtlıklar mekânı diyebiliriz* (A. V., 80, E, Emekli).

Kaleiçi'ndeki dostluklar komşuluk çok farklı olmuş Kaleiçi surların arasında kendisine has bir bölge olmuş insanlar yemekleri bile komşuları ile birlikte yemişler komşular bir yerlere giderken kapılar kilitlenmezmiş çünkü komşular komşusunun evine kendi evi gibi baktığı için evlerde sıkıntı olmuyormuş. Bütün aileler birbirlerini tanırlar herkes işe giderken gelirken birbirlerini selamlar herkes huzur içinde yaşamış. Fakat günümüzde ise Kaleiçi'nin aile yapısı değişmiş farklı memleketlerden insanlar gelip yerleşmiş sabahları insanlar birbirlerine selam vermekten bile aciz konuma gelmişler insanlar Kaleiçi'nde yaşayan yerli halk ise bu durumu yadırgamışlardır. Burada ayrı bir dostluklar vardı. Bundan 40-50 sene öncesinde burada evlerde herkes dost akraba gibiydi. Kapılar kapanmaz kilitlenmezdi. Millet birbirine gider, bir evde pişen yemek komşuya götürülür orada yenir içilir çay sohbetleri olur ve kimse bir yerden bir yere gezmeye giderken kapısını kilitlenemezdi. Böyle bir köklü dostluk vardı burada. Eskiden burada sırf Antalyalılar otururdu. Başka hiçbir yabancı yoktu. Şu kale içinde herkes birbirini tanırdı. *Sabah birisi evden işine gitmek için çıktığında önüne gelenle konuşup selamlaşmaktan 10 dakikalık yolu 1 saatte giderdin. Konaşa konuşa ona selam buna selam... Burası böyle saf temiz bir yerdi. Ama şimdi Türkiye'nin dört bir yanından gelen insanlar var burada. Şimdi insanlar birbirine günaydın demekten bile aciz. Kimse birbirini tanımıyor. Komşuluk, insanlık bitti* (A. C. K., 64, E, Elektronikçi).

IV. Kaleiçi Ticari ve Ekonomik Hayat

Turizm ya da gezim; dinlenme, eğlence, görme ve tanıma gibi amaçlarla yapılan geziler ve bir ülkeye veya bir bölgeye gezmen (turist) çekmek için alınan ekonomik, kültürel, teknik önlemlerin ve yapılan çalışmaların tümüdür. Turistik gezi, insanların sadece bir yerden bir yere gitmesi değil kültürel, ekonomik ve toplumsal olarak da iletişim içinde olmalarıdır. Turizm sayesinde insanlar hem diğer ülkelerin hem kendi ülkelerinde yaşadıkları bölgenin dışındaki güzelliklerin hem de geçmişte yaşamış olan insanların bırakmış oldukları kültürel mirasın farkına vararak, gelecek kuşaklara daha yaşanılabilir bir dünya bırakmanın gerekliliğine inanarak hayata farklı açılardan bakabilirler. Türkiye'de turizm deyince akla gelen ilk yer Akdeniz bölgesidir. Akdeniz bölgesinde ise tatil yapılacak ilk yer olarak Antalya gelmektedir. Peki Antalya'yı bu kadar cazip kılan nedir? İşte biz bu sorudan yola çıkarak Antalya'nın başta kendisine sonra da ülkemize sağladığı katkıları öğrenmek için Antalya'nın merkezinde bulunan tarihi dokusu ve Akdeniz ikliminin etkisiyle sıcakkanlı insanların kendilerine yer edindiği Kaleiçi'nde sorumuzun yanıtını aradık.

Kaleiçi Antalya'nın merkezinde ulaşımı kolay, denizle içli dışlı olmuş, sanki dünya milletlerinden insanların sözleşip de buluştuğu, buluşma yeri olarak da "tarihi saat kulesini" seçtiği bir yer. Kaleiçi dışardan basit bir kale gibi görünebilir, sağından solundan güzel bir fotoğraf çekilebilir fakat kalenin içine girdiğiniz anda kendinizi sanki içinden çıkılmaz bir labirentin içinde bulabilirsiniz. Eğer ilk defa Kaleiçi'ne geldiyseviz Kaleiçi'ni bilen birisiyle gezmeniz sizin için daha iyidir. Yoksa aynı yerden tekrar tekrar geçme ihtimaliniz kuvvetle muhtemeldir.

Kaleiçi' de geçmişten günümüze kadar dar sokakları, eski evleri, hediyelik eşya satan dükkanları, antika halı satan mağazaları, gece hayatı, otelleri, pansiyonları ve tarihi dokusuyla eşsiz bir mekândır. Roma'dan Selçuklu'ya Selçuklu'dan Osmanlı'ya Osmanlı'dan Türkiye'ye miras kalan Kaleiçi dünyanın her yerinden insanları çekebilecek kendine özgü bir yaşam alanıdır.

"Labirent sokakları arasında kimi zaman cumbaların kimi zaman ağaçların gölgesinde yürür, karşınıza çıkan her evde, dalında gördüğünüz her portakalda ya da her yanı sarmış begonvillerde, kendinizden geçersiniz." (08.05.2006 15:33masseur, ekşi sözlük kullanıcısı)

Yazın ortasında, sıcak ve nemli Antalya havasında dışarıya çıkılmaz diye düşünmeyin. Gördüğünüz gibi Kaleiçi size tarihi evleri ve ağaçlarıyla gölge alanlar sunuyor.

Kaleiçi yatları, balıkçı teknelerini, sabahı erken saatlerinde yapılan balık satışı, çevresindeki küçük gölgeli sokaklarında eski ahşap evleri gezmelisiniz. Bir küçük lokantasında ünlü Grida balığını yemeli, sıcak yaz aylarında denizden esen meltemin vücudunuzu okşayan serinliğini duymalısınız "paragrafıyla başlamıştır. Bu cümle bile Kaleiçi'nin Antalya'da gezilip görülebilecek en güzel yerlerden biri olduğunu kanıtlayıcı niteliktedir.

Kaleiçi'nin eski evleri, dar sokakları, bahçeleri, tarihi yapıları özellikle vurgulanmıştır. Özellikle Kaleiçi evlerinin fiziksel yapısının, kültürel güzelliğinin üstünde durulmuştur. Evlerin bahçelerinde genellikle meyve ağaçları vardır, hemen hemen her evde bahçeye açılan kemerli bir taş kapı mevcuttur. Çoğu bahçe ve ev birer açık hava müzesi niteliğindedir. Evlerin tarihi kültürel dokusu bölgenin karakterini de yansıtmaktadır. Genelde iki ve ya üç katlı evlerin üst katlarının birçoğu limana ve Beydağ'larına bakmaktadır (Çimrin 2002: 100).

Kaleiçi'nin tarihi bir değeri var. Birçok medeniyete ev sahipliği yapmış. Bu izler kaybolmamış. Roma, Bizans, Selçuklu, Osmanlı, Türkiye Cumhuriyeti 'den kalma tarihi eserler günümüzde hala Kaleiçi'nde mevcut. Evler, yollar, binalar. Cumhuriyet dönemi konakları var. *Kaleiçi hazine sandığı gibi desek yanlış olmaz. Kaleiçi değerine göre tam manasıyla korunmamış, kısmi korunmuş. Geçmişte belediye başkanlarından birisi evleri yıkıp apartman yapmaya çalışmış. Eski evleri koruyan kanunlar var ama tam anlamı ile korunamıyor. Ben Kaleiçi'ne ticari bir gözle bakmıyorum, sanatçı gözüyle bakıyorum. Bize miras kalan eserlerin korunup kollanması gerekiyor. Geç kaldık yıl oldu 2018 hala yanmış eski evler restorasyon bekliyor. Bu Kaleiçi bir kayıptır* (Ö.G.,65, E, İşletmeci).

Burada çalışan işletmeciler Kaleiçi gibi eşsiz bir mekâna gereken önemin verilmemesinden dolayı sitem etmektedirler. Aslında bu tarihi dokunun kendine has yapısı bozulmadan restore edilmesi gerekmektedir. Tarihi mekânlarıyla ve sessizliğiyle Antalya'nın en güzide yeri Kesik Minare, Yivli Minare, Hadrian Kapısı, limanı ve güzel apartlarıyla tarih kokan yaşam alanıdır. Antalya merkezinden geçip bir anda çok farklı bir dünyaya gireceğiniz kendinizi tarih kokan binalarına bakmaktan alıkoyamayacağınız, ağzınız açık sağa sola bakarken hayatın bütün sıkıntılarını unutacağınız, limanında kitap okumaktan fazlasıyla zevk alacağınız yine aynı yerden denize gireceğiniz, güneş batımını en güzel izleyebileceğiniz ve mükemmel manzara fotoğrafları çekebileceğiniz güzide bir semttir. Ayrıca pek çok evin bahçesinden gelen mükemmel çiçek kokularıyla kent hayatından uzaklaşmanın keyfi de bambaşka. Kaleiçi yurtiçinden olduğu gibi Avrupa ve Asya'dan da yoğun turist çekmektedir. Çünkü gerek Avrupalıların gerek Asyalıların bir turizm bölgesinden beklentilerini yaz kış cevap verebilmektedir. Kaleiçi'ne gelen yerli ve yabancı turistler sadece belli dönemlerde değil yılın her ayı kendi tatil anlayışlarına uygun bir aktivite bulabilmektedir. Kaleiçi kış aylarında elli yaş üzeri Avrupalı turistler için istirahat edecekleri sakin bir lokasyon iken yaz aylarında yirmi kırk yaş arası özellikle Rus turistlerin eğlence anlayışlarına cevap verebilmektedir. Kaleiçi'nin hizmet vermedeki bu çok yönlülüğü farklı kültürlerin insanları 365 gün bir araya getirmektedir.

Kaleiçi'nde hizmet veren firmalar turistlere her türlü imkânı sunmaktadır. Bunlar hediyelik eşyadan otel turizmüne, restaurant/ bardan rentecar'a, turistik tekneden, kültür aktivitelerine kadar onlarca farklı iş kolunu barındırır. Bu denli fazla iş kolunun bulunması esnaf çeşitliliğini ve sayısını çoğaltmış, özellikle doğudan göçle gelen insanlara burada iş imkânı sunmuştur.

Turistlerle ilişkisi ülke ekonomisine döviz kazandırmak ve turistlere hizmet vermeye dayanan Kaleiçi ekonomisi 2015 yılında yaşanan Rus uçağının düşürülmesiyle çok

büyük bir sarsıntıya uğramıştır. İlk sekteye Rus hükümetinin Türkiye'ye tatile gitmeyin uyarısıyla uğrayan Kaleiçi ekonomisi, bu çağrının Rus halkında karşılık bulmasıyla Rus turist sayısında yüzde doksana varan bir düşüş yaşamıştır. Rusya'nın bu çağrısını destekler nitelikteki somut adımları sadece Kaleiçi'nde değil bütün Antalya turizminde ciddi bir kayba neden olmuştur. Özellikle yaz döneminde bazen günde bin uçak inen Antalya Uluslararası Havalimanı krizden nasibini alanlar arasında yer almıştır.

Krizden sonraki iki ay Rusya'dan gelen turist sayısı üç haneli sayıların altına inmiştir. Özellikle Rus turistlere hizmet veren birçok işletme kapanmış, çok sayıda insan işsiz kalmıştır. Rusya ile aramızdaki krizin çözülmesine yönelik Kaleiçi yatırımcıları çaba göstermeye çalışmıştır. Kaleiçi'ne özellikle ruble cinsinden giren dövizin azalması bu lokasyondaki piyasanın alt üst olmasına neden olmuştur. Bu gelişmeler Antalya'daki turizmciileri farklı ülkelerin turistlerine yönelik kampanyalar yapmaya itmiştir.

Siyasi olayları ve esnafın durumunu bir işletmeci şöyle özetlemiştir. Son siyasi olaydan önce(Rus uçağının düşürülmesi) turist sayısında yavaş yavaş bir azalma vardı. Bunun sebebi de Türkiye'de ve dünya da yaşanan ekonomik krizin etkileridir. Tur şirketlerinin her şey dâhil paketleri de turistin Kaleiçi'ne gelip döviz bırakmasına engel oluyor. Esnaf da haklı olarak memnun değil (Ö.G., 65, E, İşletmeci).

Hizmet sektörü faaliyetleri artması ve tatil için yapılan reklamlar tatilcileri daha çok otellere yönlendirmekte ve bu durumda daha önce de bahsettiğimiz gibi sadece yeme içme eğlenme turizmine sürüklüyor. Bu durum birçok tatilcinin tur şirketlerine ödediği para dışında ülkeye en ufak bir döviz bile bırakmadan ülkelere döndükleri oluyor. *Turizmden elde edilen gelirlere etki eden diğer bir unsurda ülkeler arası siyasi ilişkilerdir. Bu duruma etki eden en önemli olay devletlerarası siyasi politiklardır. Antalya'nın en büyük turizm potansiyelini oluşturan Ruslar o yılda ülkemizi ziyaret etmemiş olup geçimini turizm faaliyetlerinden sağlayan kişileri ekonomik krize sürükleyip birçok işletme o yıl da kapanmıştır. Ruslarla başlayan kırgınlık var. En çok almanlar geliyor, Hollandalılar geliyor onlarla aramızın bozulması turizmi etkiliyor (İ. Y., 41, E, İşletmeci).*

Bunun yanında son yıllarda yaşanan terör faaliyetleri de ülke turizmini olumsuz etkilemiştir. Devam eden süreçte gerek terör olayları, gerek diğer ülkelerle yaşadığımız siyasi gerginlikler Kaleiçi turizmini ve haliyle ekonomisini tabiri caizse baltalamıştır. İlerleyen dönemlerde devletlerarasında siyasi ilişkilerin düzeltilmesiyle birlikte yabancı turist sayısında bir artış görülmeye başlanmıştır.

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı'ndan alınan bilgiye göre; 2017 yılında ülkemize gelen yabancı ziyaretçi sayısı 2016 yılına göre %27.84 oranında artarak 32 milyon 410 bin 34 seviyesine yükseldi. 2016 yılında ise ülkemize gelen yabancı ziyaretçi sayısı 25 milyon 352 bin 213 kişi olarak gerçekleşmişti. 2017 yılının Aralık ayına bakıldığında ise Ülkemize gelen yabancı ziyaretçi sayısı 2016 yılının aynı dönemine göre %30.84 oranında artış göstererek 1 milyon 703 bin 789 seviyesine yükseldi.

Krizin çözülmesiyle Rus turistler tekrardan Kaleiçi turizminin ve ekonomisinin can damarı haline gelmiştir. Kaleiçi turizmciileri tekrardan odağını Rus turistlere

çevirmişlerdir. Krizin çözümünden sonraki Rus turist sayısındaki artış, Rusların da bu çözümden memnuniyetlerini destekler niteliktedir. Kaleiçi turizmindeki bu hareketlilik(siyasi sorunlar) geçmişte olduğu gibi bugün de Kaleiçi'nde ikamet eden sakinlerin bazı hoşnutsuzluklarına neden olmaktadır.

Bir diğer rahatsızlık ise eğlence hayatı, barlar (gece hayatı) bu rahatsızlığın başlıca faktörleridir. Gürültü, alkollü insanların davranışları, çöp, işletmelerin fiyatlandırmalarını turistlere yönelik yapmasından doğan pahalılık Kaleiçi'nin daimi sakinleri için sorun teşkil etmektedir. Bu sorunlar için gerek yerel yönetim, gerek STK'lar, gerek işletmeler farklı önlemler almaya çalışmaktadır.

Belediyenin ses yalıtımı konusundaki çabaları buna örnektir. Aynı şekilde yeme içme sektöründeki bazı duyarsız işletmecilerin tutumları gerek turistleri gerek Kaleiçi sakinlerinin huzurunu kaçırabilmektedir. Bizce hem turistleri, hem sakinleri, hem Kaleiçi işletmecileri memnun edebilecek çözümler üretmek mümkündür.

Örneğin hediyelik eşya sektöründe rekabeti öldürmeyecek fiyatlandırma politikaları uygulamak piyasanın dengesinin dönemsel olarak alt üst olmasını engelleyebilir. Aynı şekilde yeme içme ve giyim sektöründe kalite kontrolleri yapılarak insanların güvenle hizmet alabileceği alanlar oluşturulabilir. Kaleiçi'nde turizm girmeden önceki durumunu ve sonrasını değişimini mahalle muhtarı şöyle dile getirmektedir.

Kaleiçi turizme girmeden önce normal ailelerin yaşadığı sıradan bir yerd. .Antalya'nın ilk yerleşim merkeziydi. Turizm olayı olunca ve yat limanı projesi olunca insanlar turizme yönelmeye başladı. O zamanlar oteller falan yoktu. Devlet teşvik verdi pansiyonculuk başlasın turizm gelişsin diye. Kaleiçi'de öyle başladı turizme. Ama gel zaman git zaman büyük oteller açıldı tatil köyleri açıldı Kaleiçi değerini kaybetmeye başladı. Pansiyonlar kazanamamaya başladı. Kazanamayınca da eğlence sektörüne dönüştüler. Barlar restoranlar halini almaya başladılar. İçki ruhsatı aldılar. .Böyle olunca da dükkânlar çoğaldı fakat yerli halk çekilmeye başladı. Bir başıbozukluk meydana geldi. Eğlence sektörünün yaygın olması beraberinde gürültü problemini de getirdi. Sen bilir misin bilmiyorum aşağıda Clup 29 vardı. Ally Disco vardı .Buralardan özellikle yerli halk çok şikayetçiydi .Gürültüden dolayı .Sonradan kapandı ikisi de (E. G., 45, E, Muhtar).

Turizmin olması daha iyi ama bilinçli turizm olacak. Böyle ıvır zıvır değil de kalite olsaydı Kaleiçi daha iyi bir yer haline gelebilirdi. Yukarda birkaç dükkân var antika ve kültürel ürün satan. Onun dışındakilerin hepsi gereksiz ve üçkâğıtçı bence. İmitasyon ürün satıyorlar. Bu da doğal olarak turizmi olumsuz olarak etkiliyor. Bugün barda da restoranda da aynı şeyi yapıyorlar. İnsanları kandırmaya çalışıyorlar. Ondan sonra da iş bitti diye ağlıyorlar. Çevreyi ne kadar düzenlersen düzenle içerde yaşayan insanlara disiplin gelmezse hiçbir şey olmaz (E. G., 45, E, Muhtar).

Mahalle muhtarı turizmin gelmesi ile geçmişten günümüze kadar ki gelişmeleri ve son zamanlardaki esnafların özelliklerinden bu şekilde bahsetmiştir. Kaleiçi tarih içinde tarih barındıran bir yerdir. Bunun en güzel örneği Kaleiçi'ne girdikten itibaren sadece 50 metre sonra sizi karşılayan Yivli Camidir. Şehrin ilk İslam yapılarından biridir ve aynı

zamanda külliyesinin en etkileyici parçalarındandır. Selçuk dönemi eserlerinden olan ve günümüze kadar gelebilen Yivli Minare 13. yüzyılla tarihlendirilir. İlk yapıldığı dönemlerde Bizans kilisesiydi. Daha sonra Alaeddin Keykubat tarafından minare eklenerek camiye çevrilmiştir. Kaleiçi'nde yer alan ve 45 metre yüksekliğinde olan Yivli Minare, şehrin neredeyse her noktasından görülür (<https://www.neredekal.com/kaleici-gezilecek-yerler-tarihi-mekanlar/>).

Yivli Caminin içerisinde küçük bir kapalı çarşı bulunmaktadır. Bu çarşı içerisindeki dükkânlar daha çok hediyelik eşya geleneksel Türk kıyafetleri doğal bitkisel ürünler, işlemeli bakır ürünler bulunmaktadır. Bu çarşıya girdiğinizde geleneksel kıyafetler giymiş yaşlı kadın ve erkek maketi yer almaktadır. Aynı zamanda burayı gezerken taze çekilmiş Türk kahvesi içmeniz mümkün.

Kaleiçi'nin doğallığı bozmamak için yolları parke taşlarla düşenmiş kimi zaman yokuş aşağı kimi zamanda nefes nefese kalarak yokuş yukarı çıktığımız Kaleiçi gezginlerin konaklamak için seçtiği yerlerin başında gelmektedir. Bir otel işletmesi ise hangi tipte turistlerin Kaleiçi'ni tercih ettiğini şu sözlerle dile getirmiştir. Biraz daha ne istediğini bilen insanlar geliyor. Özellikle şu dönemde bizim hep gruplarımız olurdu. Gruplarda bir rehberle geldikleri için yaklaşık 30'a yakın kişilik gruplarla hep beraber gidiyorlar geziyorlar, tekrar otele geliyorlar Kaleiçi'nde kalıyorlar, sağda solda yemek yiyorlar. Diğer oteller gibi kapalı değil buralar. Öteki tarafta otelle geliyor misafir otelden havaalanını gidiyor çıkıyor. Ama burada hem otelde kalıyor, hem sağda solda geziyor, hem Antalya'nın içini geziyor turistik yerlere gidiyor. Burayı büyük ihtimalle daha uygun diye seçiyorlardır. Sonuçta 5 yıldızlı bir otelin fiyatına yakın bir fiyatta değiliz. 5 yıldızlı otel her şeyini dâhil ediyor. Ama bizde odasında kahvaltısını ediyor, kısıtlı gün küçük bütçelerle günü geçirme imkânları oluyor. Büyük ihtimalle daha ekonomik olduğu için burayı seçiyorlar. Misafirin haline tavrına baktığımız zaman zaten anlıyorsunuz kültürel yapısını, kafa yapısını, niye seçtiğini (E. N. K.,53, K, İşletmeci).

Kaleiçi'ne turizmin geldiği yıllar ve turizmle birlikte yaşadığı değişim oldukça önemlidir. Turizmin artıları ve eksileri Kaleiçi'ne nasıl yansdı bu boyutta incelemeler yapılmıştır.1980'li yıllarda daha güzeldi.1996 yılı itibari ile turizm yavaşladı diyebiliriz. Çünkü paket turizme geçildi (K. B., 50, E, İşletmeci).

Birçok insanın tatil boyunca otel dışına çıkmayıp sadece oteldeki etkinliklere katılması ve otellerin her şey dâhil paketleri olduğu için turizmin sadece yeme içme ve eğlence olarak görmekteyiz. Oysaki turizm denince sadece yeme içme eğlence olmadığı açıkça görülmektedir. Kaleiçi'nde bulunan konaklama yerleri görüldüğü gibi gezginlere yeme içme eğlence imkânlarının yanında kültür turizmini de vermektedir. Denizle içli dışlı olmuş bu yerde bir diğer önemli faaliyet gelen turistler için düzenlenen yat turlarıdır. Bu turlarla turistler Antalya'nın falezlerini ve falezlerden akan şelaleyi denizden izleme imkânı bulunmaktadır. Aynı zamanda bu yat turları size özel günlerinizi değerlendirme şansı da sunar. Yat sayısının artmasıyla denizin kirlenmesini beraberinde getirmiştir.

Yat limanı yenileme çalışmaları bu yıl itibari ile başlatıldı. Balıkçılık faaliyetlerine ise son verildi. Balıkçılar başka alanlara yönlendirilmiştir. Balıkçıları buradan çıkarttılar. Çaltıcak'da balıkçı limanı yapılmış oraya yönlendirdiler. Burada yeni yapılan marina yat limanına açılacak (B.Ö.,48, E, İşletmeci).

Yat Limanı önemli bir değer. Belediyeler çekidüzen vermek istiyorlar ve balıkçıları uzaklaştırıyorlar. Balıkçıların Yat Limanı'nda olması görsel olarak da bir güzelliği. Kayıkları boyaması, ağları örmesi güzeldi. Şimdi ise Koca koca yat dediğimiz teknelerde canavarımsı görüntüler Yat Limanı'nı korku adasına dönüştürdü (Ö.G.,65, E, İşletmeci).

İki işletmecide son dönemde yaşanan yat limanı ile ilgili gelişmeleri bu şekilde dile getirmiş ve yeni durumdan pek de memnun olmadıklarını ifade etmişlerdir. Tabi bu kirlenme bir güzelliği hızlı bir şekilde ortadan kaldırmıştır. Geçimini denizden sağlayan ve günün yorgunluğunu balık tutarak atmak isteyenleri olumsuz etkilemiştir. Belediyenin yaptığı düzenlemeler ve yat sayılarındaki artış eski görünümünü yok etmiştir. Deniz kültürünün önemli unsurlarından olan balıkçılar başka bir yere "tecrit" edildi. Bu durum modernize adı altında göz yorucu yapılar sunarak bir kültürü ortadan kaldırmaya yol açmıştır. Balıkçıların başka yere gönderilmesi, gezginleri balık yemekten mahrum bırakmayıp yat limanının da balık restoranları hizmet vermektedir. 21. yüzyılın başımıza gelen en kötü unsurlardan biri üretme imkânımız olduğu halde bizleri hazıra yönlendirmeye zorlamasıdır.

Kaleiçi yerli ve yabancı turistlerin uğrak noktası olarak görülüyor. Yabancı turist kültür turizmi için gelirken yerli turist eğlence mekânları için Kaleiçi'ni tercih ediyor. Her iki durumda da ekonomik katkı sağlanıyor. Fakat son yıllarda bu katkı eksi yönde düşüş göstermektedir. *Görüşmelerde paket tur anlayışının esnafa verdiği zararlar üzerinde durulmuştur. Turistler büyük otellere geliyor otelde vakit geçirip ülkesine geri dönüyor. Hava alanından alınıp hava alanına bırakılıyor. Kaleiçi'ne rehber eşliğinde gezmek için geliyorlar alışveriş için değil. Avrupa'dan Kaleiçi'nde kalmak için gelen turist çantasını sırtlayıp turlara dâhil olmadan geliyor. Tasarruf yapacak katkısı yok. Kaleiçi'nde 3750 tane işletme var. Son bir yılda çalıştırdığımız eleman sayısı 5-6 kişiden 2 ya da 3 kişiye düştü. Gerisini siz düşünün (K. B., 50, E, İşletmeci).*

Birçok işletmecinin de turizmin ve ekonomik getirilerin, büyük otellerin ve paket tur sahiplerinin elinde olduğundan sitem ettiğini görüyoruz. Avrupalıların yüzde 40'ı gelmedi. Kent merkezine gelen Arap turist sayısında önemli artış olduğunu anlatan Hasan Kilit, ancak Arap turistlerin AVM'lere gidip dışarıdan ithal ürünleri satın alıp gittiğini aktardı. Arap turistin yerleşik düzendeki esnafa pek yararı olmadığını kaydeden Kilit, "Avrupalı turisti buraya getirmek zorundayız. Para bırakan Avrupalı turisttir. Avrupa'dan gelen turist sayısı yüzde 40 oranında azaldı. Avrupalı turist bilinçli, Antalya'da nereye gideceğini, ne yapacağını planlayarak geliyor. Ortadoğu'dan gelen turist sayısı arttı ama böyle bir bilinç yok" diye konuştu.

Hasan Kilit, turist sayısının azalmasına bağlı olarak işyerlerinin sürekli el değiştirdiğini belirterek, işletme sayısının düşmediğini ama memnuniyetsizliğin arttığına dikkati çekti. (Hasan Demirbaş/Antalya, (Dha) -)

Kaleiçi'nin turizm potansiyelini başta orta yaş ve üzeri Almanlar, genç orta yaş Rus turistler ve yerli turistler oluşturmaktadır. Bu durum bölgede bulunan dükkânların da ekonomisine etki etmektedir. Belli dönemlerde gelen turistler Kaleiçi'ndeki alışveriş tercihlerine belirli alanlara yönelik oluyor. Bu durum bazı esnaflar için iyiyken bazıları için de sıkıntılar oluşturmaktadır. Bir işletmeci ekonomik düşüşün nedenini şöyle dile getirmiştir.

Mesela benim çocukluğumda Kaleiçi'ne çoğunlukla Alman turist gelirdi. Turist sayısı da fazla olurdu. Şimdi her geçen gün turist sayısı azalıyor. Ben tüm yazı burada geçirdim bu yıl ciddi düşüş var sayıda. Rus popülasyonu biraz daha fazla. Onlar da müşteri değil zaten. Sadece gezip fotoğraf çekiyorlar. Bunun en önemli nedeni her şey dâhil sistem otellerdeki. Müşteri dışarıda para harcamak istemiyor. Zaten alkolünden yemeğine kadar her şey otelde mevcuttur. Onun dışında deri mağazaları biraz ilgi çekiyor. Gelen turistlerin çoğunda bir tarihi mekân görme arzusu yok gibi bir şey. O eski turist portföyü yok yani. Maddi gücü düşük turistler Türkiye'ye geliyor zaten. Ayrıca biz de tanıtıyoruz zaten buradaki güzellikleri Reklam yapamıyoruz ya da yapmıyoruz bilmiyorum (H. E., 30, E, İşletmeci).

Turist özelliklerinin değişmesi ve ekonomik olarak getirinin azalması sonucu esnaf gelirinde geçmişe nazaran düşüşler olmaktadır. Bu düşüşlerin nedeninin 5.yıldızlı otellerin her şey dâhil paketleri olduğu esnaflar tarafından söylenmektedir. Peki bu durumun nedenlerini özellikle otellerin uyguladığı bu sisteme bağlamak mümkün mü? Kaleiçi'ni gezdiğimizde ekonomik anlamda gözümüze çarpan önemli unsurlardan biri ürünlerin fiyatları ve esnafın tutumudur. Bu durumda bölgedeki esnafın ekonomisine oldukça büyük etkisi vardır. Şu bir gerçek ki insanlar bir aylık tatil için neredeyse bir yılını feda ediyorlar. Böyle bir durumda gezginler olabildiğince uygun fiyatlı ürünleri tercih ediyorlar. Turist yaz kış her zaman var. Siyasi olayların yaşandığı 2000'li yıllarda da turist gelmeye devam etti. Fakat tatil köylerinin yapımı ile turist sayı olarak Antalya'nın yakın çevrelerine dağılıyor. *Kemer, Belek, Manavgat'a kadar turistler gidiyor. Kaleiçi'nin alt yapısı olmadığı için evler eski turisti ağırlayacak durumda değil. Ama insanlar yakıştırmışlar turiste hizmet etmeye çalışıyorlar. Derme çatma binalarda hediyelik eşya satarak turiste hizmet etmeye çalışıyor. Turizme elbette büyük katkılar yapmıştır. Derme çatma binalarla ülkeye döviz kazandırıyorlar. Bu dört dörtlük hizmeti oteller veriyor (H. E., 30, E, İşletmeci).*

Günümüzde uluslararası problemler doğal olarak turizmi etkiliyor çünkü turistler buradaki işletmelerin neredeyse gelirinin temelini oluşturuyor. Keşke bu tür problemler yaşanmasa! Diğer bir probleme gelecek olursak oteller ile eğlence mekânlarının bir arada bulunmasıdır, çünkü insanlar dinlenmek istedikleri zaman otellerde dinlenemiyorlar. Turistlerin geldiği ülkelerin başında Almanya yer alıyor. Onların yanı sıra Rusya, Hollanda gibi ülkelerden de azımsanmayacak kadar fazla turistler geliyor. Kaleiçi'ne tatil için gelenlerin kaldıkları pansiyonlarda geçmişten günümüze kadar olan süreçte farklı işlevlere sahip olmuştur.

Evlerin bazı odalarını pansiyona çevirip ortak tuvaletler ve banyolar kullanılıyordu. Pansiyonculuğun ilk yıllarında evlerde tuvaletler ve banyolar çok fazla olmadığı için

ortak kullanılıyordu. 1980'li yıllarda İlgin Pansiyon, Sabah Pansiyon, Sultan Pansiyon vardı. 3-5 pansiyon vardı toplamda. Cafe, bar yoktu (İ. A.,55, E, işletmeci).

1980'lerde ilk pansiyonlar yapıldı. İlk Pansiyonun adı: Kaptan(Keskin). Pansiyon düzeni olarak; ev sahipleri yaşadığı odanın birini kiralyordu. Devlete, pansiyonlarda kalacak kişiler söylenirdi.(1967'den önce) Sabah Pansiyonu 1977'de açıldı (M. S., 67, K, Ev hanımı).

İlk açılan pansiyonlardan birisi Sabah Pansiyon'dur. Sabah Pansiyon 1977'de açıldı. Burası bir kasaba gibiydi. 1980'lerde ev pansiyonu olarak turizm başladı. Eskiden evin bir odasını kiraya verme şeklinde pansiyonculuk başladı. Burası bir rant bölgesi olarak görülmüyordu. Bahçeli evlerin olduğu sade bir yaşamın yaşandığı bir yerdi (İ. Y.,41, E, Esnaf).

V. Kaleiçi Eğitim Anlayışı, Okulları ve Meslek Edindirme Kursları

Kaleiçi'nde Dumlupınar Okulu yer almaktadır. Bu okulun tarihi 1905'e kadar uzanmaktadır. İlk olarak 1905'te Rum Kız Mektebi olarak açılmıştır. Daha sonraları ise 1. Dünya Savaşı yıllarında Dr. Burhanettin Onat tarafından idare odası ameliyathane olarak kullanılmıştır. (Bu bilgiler Ağva Müdafaasını yöneten Topçu Yüzbaşı Gazi Mustafa Ertuğrul Aker'den öğrenilmiştir.)

1927-1928 yılları arasında ticaret okulu olarak kullanılmıştır ve 1929'da ismi Mader-i Vatan(Medar-i İftar-i) ilkokulu olarak öğretime başlamış, 1929 yılında da Dumlupınar İlkokulu adını almıştır.

Yapı malzemesi taş olan yapı, zemin, 1. Kat ve Bodrumdan oluşmaktadır. 1.20-1.50 m. subasman merdiveniyle zemin kattan girilmektedir. Orta sofalı plan şemasına sahip binanın zemin katında derslikler ve idare binası, ara katta rehberlik odası(zemin katın yüksekliği kullanılarak ara katı oluşturulmuştur. Özgün durumda ara kat yoktur.) Üst katta ise Müdür Odası ve derslikler yer almaktadır. Çatı arasına Memur odası yerleştirilmiştir. Kıрма çatılı binanın çatı örtüsü Marsilya kiremit örtüsüdür. Bina Kaleiçi Kentsel ve 3. Derecede Arkeolojik Sit Alanında 1.Grup yapı olarak tescillidir.

Dumlupınar İlkokulunda şu an yaklaşık 190 öğrencimiz bulunmaktadır. Öğrenci kitlelerimizin çoğu yerli Antalya halkı değildir. Bu öğrencilerin büyük çoğunluğunu Kaleiçi dışında yer alan ailelerin çocukları oluşturmaktadır. Kaleiçi'nden gelen çocukların sayısı yaklaşık 15- 16 tanedir. Bunların içinde Roman ailelerin çocukları da vardı ancak geçen yıllar içerisinde mezun oldular. Artık eskisi kadar Kaleiçi'nden gelen öğrencilerin sayısı fazla değil bu sayı yıllar içinde gittikçe düşüyor. Son yıllarda okulumuz ismini daha çok duyurmaya başlamıştır. Okulumuz 2 Kattan oluşan İtalyan-Roma tarzı bir yapıdır. Binanın taş yapısı kemerlidir. Tarihi eser olarak geçmektedir. Koruma altındadır (K. E., 40, E, Müdür).

Kaleiçi'nde turistlerle nasıl davranılacağına dair bir kurs verilseydi çok güzel olurdu. İnsanımız turistlerle iletişimini geliştirmeli ve 30 saatlik bir karşılama uğurlama dersleri verilseydi çok hoş olurdu. Burada her şey akışına bırakıldı ve bu da çok yanlışlara sebep oldu. Eskiden oteller doluydu, terasta bile misafir ağırladık, turistleri

ağurlayacak yerimiz kalmazdı. Elimizden gelen en iyi misafirperverliği yapardık ve boş göndermezdik, onları çok güzel bir şekilde karşıladık ve aynı şekilde uğurlardık (A. Y.,45, E, Öğretmen).

Belediyemizin çalışanları yeterince eğitilmiş değiller. Belediyemiz çalışanları burada çalışanları elinden geldiği kadar eğitmeli. Çoğu çalışan dil bilmiyor turistlerle anlaşamıyor ve iletişim kurulamıyor. Bu oluşum durumunda yerli ve yabancı turiste yanlış bir izlenim veriyorlar.

Burası Türkiye'nin kalbi ise Kaleiçi'ne alınan güvenlik görevlisinden çöpçüsüne belli bir eğitimin geçmesi gerekiyor(K.B., 50, E, İşletmeci).

Dumlupınar İlkokulu

Kaleiçi'nde eğitimle ilgili olan bir de Olgunlaşma Enstitüsü bulunmaktadır. Bu kurumun Vizyonu ve Misyonu şu şekildedir.

Vizyonu: "Kültürel değerlerini yaşatan kurum olarak marka, ürettikleri kalite, eğitimde tercih edilen kurum olmak için varız."

Misyonu: "Geleneksel kültürümüzü araştırırken yaşatan, tasarlayıp üreterek geliştiren, ürettiğini pazarlayan aynı zamanda eğitim veren öncü kurum olmak için çalışıyoruz."

Burada çeşitli eğitimler verilmektedir. Bunun yanında bina içerisinde birçok bölüm vardır. Çok Amaçlı Salon, Konuk Odası, Toplantı Odası, Müdür Odası, Sergi Satış Salonu, Tasarım Alanı, Tanıtım Pazarlama Alanı gibi bölümler yer almaktadır.

(Not: Olgunlaşma Enstitüsü ile ilgili bilgilerin bazıları Youtube'da bulunan bir videodan alınmıştır. Kurum yetkilileri araştırmaya dair resmi bir belge olmadan bilgi vermek istememektedir.)

VI. Kaleiçi'nde Kaybolmuş ve Günümüzde Kaybolmaya Başlayan Meslekler

Ramazanda tüm davulcular bütün Kaleiçi'nin sokaklarını gezerdi. Karışık milletlerden bu mesleği yapan insanlar vardı. Bu bölgemizin ve ülkemizin zenginliklerindendi ancak günümüzde bu davulcular insanlar rahatsız olduğu için kalmadı diyebiliriz (A. V., 80, E, Emekli).

Ramazanda davulcular çıkardı ve ev ev gezerlerdi. Günümüzde artık Davulcular yok. Davulcular, Ramazan ayında tüm Kaleiçi sokaklarını teke tek gezerdi. Bu mesleği yapan sabit bir grup yoktu. İsteyen her insan bu mesleği icra edebiliyordu (A.A. H., 70, K, Ev hanımı).

1950'lerde Topal Hasan, Antalya'nın bütün ilanlarını, haberlerini o duyururdu. Elinde ince uzun boru vardı ve ilanları onunla duyururdu. 1960'larda Dellal Akif tüm ihaleleri, ölümleri, satışları, haberleri o duyururdu. Kepekçinin kulübesinde dururdu. 1940-60'lı yıllarda "Fatma Abla" diye bilinen bir kadın deniz fenerini düzenli bir şekilde yakar ve söndürürdü. İlk yıllarında kocasıyla birlikte yaptıkları bu iş eşinin ölümüyle birlikte Fatma ablaya kalmıştı. Akşam belli bir saat Deniz Feneri'ne merdivenler yardımı ile

çıkar, feneri yakardı. Sabah yine günün ağarmasıyla birlikte gider söndürürdü. Bu yıllar boyunca sürdü. Fırının orada evleri vardı. Çok iyi bir insandı. Başu örtülü bir kadındı. Koçlar aldı evini o da Kaleiçi'nden ayrıldı. Kaleiçi'nde eskiden çoğunluk esnaftı. Sıvacı, bakkalçı, değirmenci, amelelik yaparak bir şekilde herkes geçimini sağlamaya çalışırdı. Hamal Muhammed adında biri vardır 500 kiloluk yükleri maunalardan gemilere yüklerdi. Hamallar vardı, gemilerde çalışırdı. Dışardan gemilerle tuz, çimento vb. mallar getirilirdi.

VII. Kaleiçi ve Sanat

Altın Elma, 1984 yılında Kaleiçi'ni ön plana çıkaran çok önemli bir ödüldür. Bu ödül sayesinde Antalya'nın o yıllarda biraz sönük kalan turizmi biraz hareket bulmuştur. Ödülün verilmesinde Kaleiçi'ndeki restorasyon çalışmaları etkili olmuştur. 28 Nisan 1984 yılında FİJET tarafından verilen Altın Elma(Turizm Oscar'ı) ödülü verilmiştir.

Antalya Valiliği'nin himayesinde Antalya Büyükşehir Belediyesi'nin yürüttüğü Kaleiçi, Hıdırlık Sokak projesi, 'Çiçek Açan Şehirler' yarışmasında şampiyon oldu "*Şehrimizin kazandığı bu ödül, Antalya'nın güzelliklerinin geleceğe taşınması ve sürdürülebilir olması açısından da önemli bir kazanımdır. Bu başarı Antalya'nın çekirdek kenti Kaleiçi'nin ve mirasının geleceğe sağlıklı aktarılmasının garantisidir*" dedi. (Gazete Haberi, Ali Eroğlu).

VIII. Sonuç ve Değerlendirme

Özellikle tarihi surlarında ve antik binalarda Helenistik, Roma ve Bizans dönemlerinin izlerini taşıyan bu tarihi mekân; Anadolu Selçuklu Sultanı AlaaaddinKeyhüsrev'in 1207 yılında Antalya'yı fethetmesi ile Türklerin egemenliğine geçmiş ve Selçuklulardan sonra Osmanlı İmparatorluğu ile devam eden Türk egemenliğinde kalmıştır. Türkiye Cumhuriyeti kurulduktan sonra bir liman kenti olarak Kaleiçi üzerinden mauna ve gemiler aracılığıyla küçük ölçekte de olsa ihracattın da gerçekleştirildiği bu tarihi, sosyolojik ve mimari yapısıyla etrafı surlarla çevrili antik şehir, Mustafa Kemal Atatürk'ün Antalya'yı ziyaretlerinde de önemli bir yere sahiptir. Altmışlı yıllardan önceki dönemlere hatta yetmişlere kadar uzanan dönemde çocukların sokaklarda sapanla kuş avladığı, kadın, erkek ve çocukların uzun yaz günlerini plajlarda geçirdiği, yaş sebze ve meyvenin yetiştirildiği, balıkçılığın yapıldığı, kapıların yaz kış açık olup komşuluk ilişkilerinin geçişken ve samimi olduğu bu antik kültür havuzu konumundaydı. Bugün ise Antalya'nın merkez ilçelerinden Muratpaşa'nın kalbi konumunda olan Kaleiçi, altmışlı yıllara gelinceye kadar farklı bir görünüm sergilerken Antalya'daki ilk turizm faaliyetleri ile birlikte çehresi günden güne değişmiş ve bu günkü görünümünü almıştır. Bugünlerde çok az yerleşik halkın yaşadığı ve geçim kaynağı olarak tamamen turizm odaklı bir konumda olan Kaleiçi; Tarih, Sanat tarihi, Sosyoloji, Mimarlık başta olmak üzere birçok disiplin için bir çalışma alanı olmaya devam etmektedir. Misafir turist ile başlayan ev pansiyonculuğu ile devam eden ve bugün pansiyon ya da otel işletmeciliği ve cafe veya bar işletmeciliği temelinde ikiye bölünen Kaleiçi, turizmin geldiği ilk yıllardaki güvenlik, yenileme ve kötü görüntü başta olmak üzere birçok sorunu büyük ölçüde geride bırakmış fakat gürültü kirliliği, gecenin ilerleyen saatlerinde oluşan küçük ölçekli güvenlik sorunları, araç trafiğine açık olup

olmama durumu gibi bazı sorunları devam etse de eski dönemlere nispeten daha güvenli ve şirin bir gözüme bürünmüştür.

Tarihi açıdan bir değerlendirme yapmak gerekirse Bergama Kralı II. Attalos ile birlikte MÖ 2. yüzyıla kadar uzanan Antalya, çeşitli epigrafik ve filolojik aktarımlar yanında, kenti yaklaşık 2000 yıl öncesinden başlayarak ziyaret eden gezginlerin kaynaklarında farklı şekillerde ifade edilmiştir. Kurucusu ile birlikte Attaleia olarak adlandırılan kent, farklı zaman ve kültürlerle bağlı olarak epigrafik ve filolojik kaynaklarda Attalia, Sathalia, Sattalia, Setelia, Adalia, Antalia, Andaliyye olarak anılmıştır. Esas itibarıyla Antalya adının Attalos ile ilişkilendirilmesi bir yana yaklaşık bin yıllık bir süredir Türk egemenliğinde yer alması ve 811 yıldır da aralıksız Türk yurdu olması tarihi ve sosyolojik açıdan üzerinde durulması gereken ve Keyhüsrev'in toprakları, Oğuz Ata'nın torunlarının yerleşkesi Kaleiçi, son yıllarda turizmle birlikte sosyal değişime uğramış ve antik bir mahalle hüviyetinden şirin turistik bir mekâna dönüşen Kaleiçi için daha yapılabilecek çok şeyin olduğu bir gerçektir. Araştırmada, yöntem olarak Nitel Araştırma Yöntemi benimsenmiş olup, gözlem tekniğinden faydalanılmıştır. Nitel yöntemine uygun bir veri toplama tekniği olan yüz yüze görüşme, odak grup görüşmesi bu araştırmanın uygulamasında kullanılmıştır. Veri toplama tekniklerinden kartopu yöntemi ile seçilen kırk kişiye yirmi beş açık uçlu soru sorulmuş ve görüşmeler ses ve görüntü kayıt cihazıyla kaydedilmiştir. Görüşmeler daha çok soru cevap değil de sohbet havasında gerçekleşmiştir. Görüşme yapılırken kadın, erkek, yaşlı ve çocuk üyelerinde bulunmasına özen gösterilmiştir. Görüşmeler boyunca profesyonel fotoğraf makinesi, ses ve görüntü kayıt cihazı, dizüstü bilgisayar ve not almak için kullanılan bir adet not defteri hep hazır bulunmuştur. Ayrıca Sosyolojinin altı temel kurumu olan aile, ekonomi, eğitim, din, siyaset ve boş zaman değerlendirme kurumları üzerinden bir ölçek geliştirilmiş yüz yüze mülakatlarda sorulan yarı açık sorularla derinlemesine irdelenmiştir.

Bu çalışma sonucunda; Antalya'nın merkez ilçelerinden Muratpaşa'nın kalbi diye tanımlanan Kaleiçi için yöresel Yörük yemeklerinin turistlere satışa sunulduğu lokantaların ve dokuma tezgâhları başında halı&kilim dokuyan ev hanımlarının bulunduğu mekânların açılması, el sanatları ve kültürel öğeleri içeren iş yerlerinin çoğaltılması önerilmektedir.

IX.Katılımcı Listesi

1. A. C. K., 64, E, İlköğretim mezunu, Elektronikçi
2. A.F., 42, E, Lise mezunu, Esnaf
3. A.A. H., 70, K, İlköğretim mezunu, İşletmeci
4. A.H., 79, K, İlkokul mezunu, Ev hanımı
5. A.V., 80, E, Lise mezunu, Emekli
6. A. Y., 45, E, Üniversite mezunu, Öğretmen
7. B.Ö., 48, E, İlköğretim mezunu, İşletmeci
8. C.Y., 88, E, Lise mezunu, Emekli
9. E.G., 45, E, Lise mezunu, Muhtar
10. E.N.K., K, 53, Lise mezunu, Otel İşletmecisi

11. H. C. O., 65, E, Üniversite mezunu, Emekli
12. İ. A., 55, E, İlköğretim Mezunu, Esnaf
13. İ.Y., 41, E, İlköğretim mezunu, Esnaf
14. K.B.,50, E, İlköğretim mezunu, İşletmeci
15. K. E, 40, E, Üniversite mezunu, Müdür
16. K.Ş.,45,E,İlköğretim mezunu, Şef Garson
17. M.S., 61, E, Lise mezunu, Halıcı
18. Ö.G.,65, E, İlköğretim mezunu, İşletmeci
19. R.K.,55, E, Lise mezunu Balıkçı
20. S.H.M.,51,E, Lise mezunu, Antikacı
21. T. S., 22, E, Lise mezunu, Biletçi

Kaynaklar

- Antalya Valiliği (1967). *Antalya İl Yıllığı*. Ajans Türk Maatbacılık, Ankara
- Bektaş, C. (2004). *Antalya Anadolu Evleri Dizisi*. Bileşim Yayınevi, Ankara
- Çimrin, H. (2002). *Antalya Tarihi ve Turistik Rehberi*, Yaylacık Maatbası, İstanbul.
- Çimrin, H. (2002) *Bir Zamanlar Antalya*, Antalya Ticaret ve Sanayi Odası, Antalya.
- Çimrin, H. (2005). *Antalya Kent Kronolojisi*. Antalya Ticaret ve Sanayi Odası, Antalya.
- Gül, M. (2006). *Antalya Kent Merkezi Kültür ve Turizm Gelişim Bölgesinde Yer Alan Sit Alanları ve Bu Alanlarda Antalya Büyükşehir Belediyesince Başlatılan Çalışmalara İlişkin Genel Bir Değerlendirme*, Antalya.
- Kökmen, H. (2009). *Antalya Kaleiçi Kesik Minare Alanı'ndaki Antik Dönem Kapıları*. (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi), Antalya: Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Öztekin, D. (2010). *Sosyal ve Fiziki Çevre Bağlamında Koruma Planları Antalya Kaleiçi Örneği*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Selekler, A. (2000). *XX. Yüzyılda Antalya ve Antalyalılar*. İleri Maatbacılık, Ankara
- Sönmez, C. C. (2009). *Antalya Kaleiçi Selçuklu ve Beylikler Dönemi Eserleri*. Mimarlar Odası Antalya Şubesi Yayınları, Antalya.
- Vardıkıvanç, B. (2015). *Kaleiçi Yaşayan Antik Şehir Rehberi*. Umut Kağıtçılık, İstanbul.
- <https://www.youtube.com/watch?v=IWeDiiDgHPc> (erişim tarihi: 12.02.2018).
- <http://blog.milliyet.com.tr/antalya---keleici-turizm-bakanligi-fijet-tarafindan-altin-elma--turizm-oskari--odulu-almis/Blog/?BlogNo=387389> (erişim tarihi: 12.02.2018).
- <http://dumrupinaro.meb.k12.tr/> (erişim tarihi: 12.02.2018).
- <http://antalyaolgunlasma.meb.k12.tr/> (erişim tarihi: 12.02.2018).

<http://www.antalyakulturturizm.gov.tr>. (erişim tarihi: 05.12.2017).

<https://www.cumhuriyetarsivi.com/secure/cumweb/html/index.jsp> (erişim tarihi: 08.11.2017).

<https://eksisozluk.com/kaleici--78489> (erişim tarihi: 15.11.2017).

<https://www.neredekal.com/kaleici-gezilecek-yerler-tarihi-mekanlar> (erişim tarihi: 15.12.2017).

<http://www.antalyakulturturizm.gov.tr>. (erişim tarihi: 05.12.2017).